

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 91/02-68

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti A. H., bytom J., zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaniach vedených pod sp. zn. D 745/95, 4 C 720/96 a 7 C 768/99 na verejnom zasadnutí konanom 2. apríla 2003 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves v konaniach vedených pod sp. zn. D 745/95, 4 C 720/96 a 7 C 768/99 p o r u š i l základné právo A. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves v konaniach vedených pod sp. zn. D 745/95 a 4 C 720/96 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. A. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiattisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Spišská Nová Ves p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Spišská Nová Ves j e p o v i n n ý zaplatiť A. H. trovy právneho zastúpenia v sume 12 370 Sk (slovom dvanásťtisícristosedemdesiat slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti A. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 4. júla 2002 č. k. III. ÚS 91/02-14 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť A. H., bytom J., (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej aj „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. D 745/95, 4 C 720/96 a 7 C 768/99 (posledné dve konania boli spojené na spoločné konanie vedené v súčasnom období pod sp. zn. 4 C 720/96).

K zbytočným prierahom v konaní o dedičstve vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95, ktorého je sťažovateľka účastníkom, dochádza podľa jej vyjadrení v priebehu celého konania, o čom svedčí aj dĺžka jeho trvania. Vo veci sú stále menení súdni komisári, čím sa konečné riešenie veci oddiaľuje. Stalo sa, že súdni komisári vo veci dlhodobo nekonali. Krajský súd v Košiciach v odôvodnení svojho uznesenia č. k. 15 Co 328/96-47 z 28. júla 1997 v uvedenej právnej veci stanovil, ako je potrebné v konaní ďalej postupovať. Žiaden zo súdnych komisárov sa však uvedeným postupom náležite nezaoberal a vec nevysporiadal.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 720/96, ktorého predmetom je uplatnenie pohľadávky sťažovateľky proti ostatným dedičom, účastníkom dedičského konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95, trvá už šesť rokov, pričom vec nebola do podania sťažnosti na ústavný súd právoplatne skončená. Okresný súd za toto obdobie v uvedenej veci ani raz nepojednával aj napriek tomu, že sa toho sťažovateľka opakovane domáhala.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 768/99, v ktorom sa sťažovateľka domáha určenia, že veci uvedené v žalobnom návrhu nepatria do dedičstva prejednávaneho v dedičskom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95, trvá už tri roky bez toho, že by súd prvého stupňa vo veci meritórne rozhodol. Uznesením č. k. 7 C 768/99-42 z 20. decembra 2000 spojil okresný súd uvedenú vec na spoločné konanie s právnou vecou vedenou pod sp. zn. 4 C 720/96. K zbytočným prierahom dochádza podľa sťažovateľky kvôli neodôvodnenej nečinnosti súdu.

Sťažovateľka uviedla, že v dôsledku vyššie spomenutých skutočností sa dlhodobo ocitá v stave právnej neistoty. Z majetku svojej rodiny pritom vynaložila značné náklady na zabezpečenie pohrebu poručiťky, udržiavanie pozostalosti (najmä rodinného domu) a uplatňovanie svojich dedičských práv. Kvôli neriešeniu veci je dlhodobo psychicky frustrovaná a kvôli spomínaným majetkovým záležitostiam má vážne nezhody v rodine a v obci, kde žije. Tento stav vedie k zníženiu kvality jej zdravia a života.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol: „*Základné právo A. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o LP a ZS, postupom porušiteľa v konaniach D 745/95, 7 C 768/99, 4 C 720/96 porušené bolo. Prikazuje porušiteľovi Ústavy SR a Dohovoru o LP a ZS vo veci konať. Zakazuje porušiteľovi pokračovať v porušovaní základného práva navrhovateľa. Priznáva navrhovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré mu je porušiteľ povinný zaplatiť do 2-och mesiacov od doručenia rozhodnutia na adresu bydliska.*“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k predmetu konania písomne vyjadrili obaja účastníci konania, okresný súd vyjadrením č. Spr. 2067/02 z 23. júla 2002 a sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním z 19. augusta 2002.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sťažovateľky uviedol stručný prehľad úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. D 745/95, pričom podľa jeho názoru: „*na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi nedošlo k žiadnym prietahom v konaní*“. Vo vzťahu ku konaniam vedeným na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 720/96 a 7 C 768/99 predseda okresného súdu uviedol: „*pokiaľ sa týka vecí sp. zn. 4C 720/96 a sp. zn. 7 C 768/99, tak k tomu Vám uvádzame, že uvedené veci boli spojené na spoločné konanie pod sp. zn. 4 C 720/96. Toto spoločné konanie však bolo prerušené do skončenia veci dedičskej, sp. zn. D 745/95 po nebohej M. O. Ani v tomto prípade nedošlo zo strany okresného súdu k prietahom v konaní.*“

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 19. augusta 2002 poukázal na skutočnosť, že v dedičskom konaní sp. zn. D 745/95 boli postupne vykonaním potrebných úkonov ako súdni komisári poverení traja notári (JUDr. I. C., JUDr. M. V., JUDr. Ľ. B.). Podľa vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky ani jeden z notárov nepostupoval dôsledne podľa uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 15 Co 328/96-47 z 28. júla 1997, ktorý ako súd odvolací zrušil pôvodné uznesenie okresného súdu o dedičstve z 18. septembra 1996 a v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, ako je podľa jeho názoru potrebné

postupovať vo veci ďalej. Ak by tomu tak bolo, bola by podľa vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky vec dnes riadne skončená. Stav v uvedenom dedičskom konaní je však taký, že stále nie je určená hodnota dedičstva, pričom súdni komisári a okresný súd „rieši citovanú vec vyše 7 rokov bez toho, aby boli zistené základné atribúty, nevyhnutné na zákonné prejednanie a uzatvorenie dedičstva“. Vo svojom stanovisku okrem iného uviedol: „V občianskoprávnej veci 7 C 768/99 uvádzam, že žaloba bola podaná dňa 3. 8. 1999. V tejto veci bolo jedno pojednávanie a to 13. 12. 1999. Od tej doby sa vo veci nekoná. O tom, že boli spojené veci 4 C 720/96 a 7 C 768/99 do jedného konania, sa moja klientka dozvedela až dňa 20. 12. 2000, a to na základe urgencie danej na vedomie Ministerstvu spravodlivosti SR. (...) Takto sa riešenie celej kauzy dostáva do slepej uličky, a to z dôvodu, že civilnoprávne konania sú súdom v Spišskej Novej Vsi prerušené údajne preto, že súd čaká na ukončenie dedičského konania. Pričom sa v dedičských konaniach dlhodobo nekoná z dôvodov, ktoré sme vyššie uviedli a tento stav v konečnom dôsledku znamená pre moju klientku dlhodobo začarovaný kruh, ktorý logicky vyúsťuje v jej dlhodobý stav právnej neistoty.“

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 19. augusta 2002 v mene svojej klientky taktiež oznámil, že trvá na prejednaní sťažnosti pred ústavným súdom na verejnom ústnom pojednávaní.

Na základe žiadosti z 27. augusta 2002 predložil okresný súd 18. septembra 2002 ústavnému súdu súdne spisy týkajúce sa konaní vedených pod sp. zn. 4 C 720/96 a 7 C 768/99, dedičský spis vedený pod sp. zn. D 745/95 predložený nebol, čo okresný súd zdôvodnil potrebou jeho predloženia Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie v dedičskom konaní. K stanovisku právneho zástupcu sťažovateľky z 19. augusta 2002 sa predseda okresného súdu nevyjadril.

Na základe výziev ústavného súdu z 2. októbra 2002 (okresnému súdu), z 11. októbra 2002 a z 5. novembra 2002 (Krajskému súdu v Košiciach) a z 13. novembra 2002 (okresnému súdu) bol spis okresného súdu sp. zn. D 745/95 predložený ústavnému súdu 27. decembra 2002.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde nariadil vo veci ústne pojednávanie, ktoré sa konalo 21. marca 2002 a 2. apríla 2003.

Predseda okresného súdu sa listom zo 17. marca 2003 ospravedlnil za neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti.

Právny zástupca s'ťažovateľky v mene svojej klientky na pojednávaní uviedol, že zotrúva na svojej argumentácii a návrhoch vyjadrených v doterajších písomných podaniach v konaní pred ústavným súdom. Uviedol taktiež, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 720/96 trvá už šesť rokov a deväť mesiacov a konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 768/99 trvá tri roky a tri mesiace. Podstata zbytočných pried'ahov spočíva podľa neho v tom, že okresný súd „*dlhodobo nekoná*“ v súdnych konaniach označených s'ťažovateľkou v jej s'ťažnosti.

Právny zástupca s'ťažovateľky na pojednávaní predložil list predsedu okresného súdu z 5. marca 2003 adresovaný s'ťažovateľke ako odpoveď na jej s'ťažnosť (z 21. decembra 2002) na pried'ahy v konaniach vedených pod sp. zn. D 745/95, 4 C 720/96, 7 C 768/99, z ktorého vyplýva, že s'ťažnosť s'ťažovateľky posúdil ako neopodstatnenú. S'ťažovateľka predložila písomné vyjadrenie k veci, v ktorom stručne popísala chronológiu postupu okresného súdu a súdnych komisárov v uvedených konaniach.

S'ťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala náhradu trov konania pred ústavným súdom. Výšku trov právneho zastúpenia s'ťažovateľky vyčíslil jej právny zástupca v podaní doručenom ústavnému súde 24. marca 2003 podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konaní vedených pod sp. zn. D 745/95, 4 C 720/96, 7 C 768/99.

Priebeh konania vedeného pod sp. zn. D 745/95

Uznesením č. k. D 745/95-3 zo 14. júna 1995 začal okresný súd konanie v právnej veci prejednávania dedičstva po poručiťke M. O., naposledy bytom J., na základe oznámenia o úmrtí, ktoré bolo okresnému súdu doručené 5. júna 1995. Okresný súd poveril vykonaním úkonov v konaní o dedičstve notára JUDr. I. C., Notársky úrad, S. N. V. (ďalej aj „súdny komisár“).

Súdny komisár uskutočnil predbežné vyšetrenie o stave dedičstva a potencionálnych dedičoch poručiťky 20. júla 1995. Výzvou z 24. januára 1996 žiadal Správu katastra v S. N. V. o poskytnutie údajov týkajúcich sa nehnuteľností, ktoré boli predmetom konania o dedičstve. Správa katastra v S. N. V. vyhotovila požadované doklady 11. marca 1996. Odhad ceny uvedených nehnuteľností bol súdnym znalcom vyhotovený 8. mája 1996. Súdnemu komisárovi bol doručený pred 9. júlom 1996, ako to vyplýva z jeho oznámenia jednej z účastníčok konania z uvedeného dňa.

Pojednávanie v predmetnej dedičskej veci sa uskutočnilo 18. septembra 1996. Uznesením č. k. D 745/95-29 z toho istého dňa okresný súd vo veci rozhodol. Písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia doručoval okresný súd začiatkom októbra 1996. Obe účastníčky konania podali proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. V druhej polovici októbra a začiatkom novembra 1996 zabezpečoval okresný súd vyjadrenia účastníčok konania k odvolaniam. Pokynom súdnej kancelárie z 25. novembra 1996 uložila zákonná sudkyňa zaslať spis Krajskému súdu v Košiciach ako odvolaciemu súdu.

Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 15 Co 328/96-47 z 28. júla 1997 rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 4. septembra 1997.

Uznesením č. k. D 745/95-51 z 29. septembra 1997 uložil okresný súd účastníckam konania zaplatiť do 15 dní preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Okresný súd doručoval uznesenie č. k. D 745/95-51 z 29. septembra 1997, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach účastníckam konania 6. októbra 1997. Uznesením č. k. D 745/95-55 zo 7. novembra 1997 ustanovil okresný súd vo veci súdnu znalkyňu Ing. D. W. Uznesenie bolo účastníckam konania aj súdnej znalkyni doručené 12. novembra 1997. Súdna znalkyňa predložila okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok 30. marca 1998.

Uznesením č. k. D 745/95-79 z 30. marca 1998 určil okresný súd odmenu súdnej znalkyne za vypracovanie znaleckého posudku. Zákonná sudkyňa dala 31. marca 1998 súdnej kancelárii pokyn zaslať uznesenie účastníckam konania a po nadobudnutí právoplatnosti notárovi a učtárni okresného súdu.

Podaním zo 7. apríla 1998 žiadala účastníčka konania A. Č. o zaslanie rovnopisu znaleckého posudku alebo o umožnenie nahliadnutia do spisu. Pokynom súdnej kancelárie z 10. júna 1998 nariadila zákonná sudkyňa predložiť uznesenie č. k. D 745/95-79 z 30. marca 1998 na realizáciu učtárni a následne ho postúpiť súdnemu komisárovi. Spis bol postúpený 23. júna 1998. Pokynom z 10. marca 1999 uložil súdny komisár svojej kancelárii prešetriť u dedičiek hnutel'ný majetok poručiťky. Notársky úrad uvedené skutočnosti u účastníčok zisťoval v priebehu mesiaca apríl 1999.

Výzvou z 12. mája 1999 zisťoval súdny komisár výšku zostatku na vkladnej knižke poručiťky v pobočke PB, a. s., v S. N. V. Banka odpovedala listom z 24. mája 1999. Súdny komisár vytýčil 16. júna 1999 termín pojednávania na 23. jún 1999. Účastníčka A. Č. vzniesla proti súdnemu komisárovi námietku zaujatosti, o čom bol na pojednávaní 23. júna 1999 spísaný úradný záznam, a spis bol 29. júna 1999 postúpený okresnému súdu.

Okresný súd uznesením č. k. D 745/95-95 z 30. júna 1999 rozhodol, že notár JUDr. I. C. nie je vylúčený z vykonávania úkonov súdneho komisára v uvedenej veci.

Podaním doručeným okresnému súdu 1. júla 1999 požiadala A. Č. o zmenu súdneho komisára v uvedenej veci z dôvodu zbytočných priet'ahov v konaní. Okresný súd vrátil spis na ďalšie konanie JUDr. I. C. s upozornením, že ak vec do mesiaca neskončí, bude mu podľa § 175zb Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) odňatá.

Súdny komisár vytýčil 2. augusta 1999 vo veci termín pojednávania na 11. august 1999. Listom zo 16. septembra 1999 oznámil okresný súd JUDr. I. C., že mu podľa § 175zb OSP „odníma dedičský spis“ v konaní o dedičstve, a žiadal, aby ho obratom vrátil. Okresný súd poveril 8. októbra 1999 vykonaním potrebných úkonov vo veci notárku JUDr. M. V. (ďalej len „súdna komisárka“). Návrh na konečné rozhodnutie okresného súdu v dedičskom konaní mala súdna komisárka podať v lehote 6 mesiacov.

Účastníčka konania A. Č. zomrela 26. januára 2000, pričom svoj dedičský podiel (po poručiťke M. O. zomrelej 24. mája 1995) odkázala dcére A. H., rodenej Č. (sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom).

Súdna komisárka vytýčila 10. januára 2001 termín pojednávania v konaní o dedičstve po poručiťke M. O. na 19. január 2001. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, pretože účastníčky A. N. a A. H. zhodne prehlásili, že chcú uzavrieť dohodu o vyporiadaní dedičstva. Podaním z 30. januára 2001 sťažovateľka oznámila, že k dohode nedošlo. Súdna komisárka pojednávala vo veci 11. mája 2001. Podaním z 25. júna 2001 si sťažovateľka uplatnila pohľadávku v uvedenom dedičskom konaní. Súdna komisárka stanovila 16. októbra 2001 termín pojednávania na 26. október 2001. Súdna komisárka pojednávala vo veci 9. novembra 2001. Na pojednávaní bol zostavený súpis aktív a pasív patriacich do dedičstva. Listom z 9. novembra 2001 žiadala súdna komisárka mestskú pobočku S. s., a. s., v S. N. V. o poskytnutie údajov o vkladoch poručiťky. Banka odpovedala listom z 22. novembra 2001. Súdna komisárka pojednávala vo veci 10. decembra 2001. Po oboznámení prítomných so súpisom aktív a pasív patriacich do dedičstva vzniesol splnomocnenec A. N.

námietku zaujatosti súdnej komisárky. Spis bol postúpený okresnému súdu, ktorý listom z 28. decembra 2001 vyzval súdnu komisárku, aby sa k námietke zaujatosti písomne vyjadrila. Súdna komisárka v liste z 15. januára 2002 potvrdila, že sa vo veci cíti byť zaujatá (bez bližšieho zdôvodnenia).

Okresný súd poveril 22. januára 2002 vykonaním potrebných úkonov v uvedenej dedičskej veci notára JUDr. Ľ. B. (ďalej len „súdny komisár“).

Súdny komisár vo februári 2002 zisťoval majetok poručiťky žiadosťou o poskytnutie relevantných údajov adresovanou SCP, a. s., a SBCP, a. s. Termín pojednávania v uvedenej veci stanovil súdny komisár 26. februára 2002 na 4. apríl 2002.

Podaním z 12. marca 2002 oznámil svoju neúčasť na pojednávaní právny zástupca sťažovateľky. Termín pojednávania bol preložený na 9. apríl 2002. Na uvedenom pojednávaní bol vykonaný „súpis a odhad dedičstva“. Súdny komisár vytýčil 17. apríla 2002 nový termín pojednávania vo veci na 9. máj 2002. Podaním doručeným okresnému súdu 6. mája 2002 vznesla sťažovateľka námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu kvôli neprimeranej dĺžke dedičského konania a žiadala, aby bola vec pridelená inému súdu.

Po pojednávaní 9. mája 2002 preto súdny komisár predložil spis okresnému súdu. Okresný súd predložil spis 25. júna 2002 na rozhodnutie o námietke zaujatosti Krajskému súdu v Košiciach. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 12 Nc 43/02-168 z 26. júla 2002 vrátil spis okresnému súdu 27. augusta 2002 ako predčasne predložený s pokynom, aby okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie svojho podania (§ 43 OSP) týkajúceho sa vznesenej námietky zaujatosti.

Okresný súd 3. septembra 2002 vyzval sťažovateľku na doplnenie svojho podania, ktorým vznesla námietku zaujatosti a 12. septembra 2002 ju predvolal na výsluch, ktorého termín stanovil na 18. september 2002. Sťažovateľka na výzvu súdu reagovala podaním zo 14. septembra 2002 a 18. septembra 2002 sa dostavila na výsluch, kde uviedla, že trvá na námietke zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu. Okresný súd predložil spis

20. septembra 2002 Krajskému súdu v Košiciach, ktorý uznesením č. k. 12 Nc 63/02-176 z 30. septembra 2002 rozhodol, že sudcovia okresného súdu nie sú vylúčení z prejednávania uvedenej veci. Spis bol okresnému súdu vrátený 30. októbra 2002.

Okresný súd 7. novembra 2002 doručoval uznesenie účastníkom konania. Súdny komisár vytýčil 18. novembra 2002 termín pojednávania vo veci na 10. december 2002. Na pojednávaní 10. decembra 2002 bol vykonaný súpis a odhad dedičstva, ku ktorému sa vyjadrili aj účastníci konania. Okresný súd rozhodol vo veci uznesením č. k. D 745/95-189 z 10. decembra 2002, ktoré doručoval účastníkom konania 17. decembra 2002.

Podaním z 21. decembra 2002 sa sťažovateľka proti tomuto uzneseniu odvolala.

Priebeh konania vedeného pod sp. zn. 4 C 720/96

Žalobou z 27. júna 1996 doručenou okresnému súdu 5. augusta 1996 sa sťažovateľka domáhala od žalovaných A. N. a A. Č. (účastníčok konania o dedičstve vedeného na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95) zaplataenia pohľadávky vo výške 103 000 Sk, ktorá mala vzniknúť v dôsledku vynaloženia nákladov zo strany sťažovateľky na rekonštrukciu rodinného domu v obci J., patriaceho poručiťelke M. O., ktorá zomrela 24. mája 1995 bez zanechania závetu.

Sťažovateľka pripojila k žalobe celkom 17 príloh od znaleckého posudku, týkajúceho sa ocenenia hodnoty predmetnej nehnuteľnosti (rodinný dom, postavený v obci J., k. ú. J.) až po vyhlásenia obyvateľov obce potvrdzujúce skutkové okolnosti uvádzané v žalobe.

Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval 26. augusta 1996 sťažovateľku na zaplataenie súdneho poplatku a zaslal kópiu žaloby na vyjadrenie žalovaným v lehote 14 dní. Sťažovateľka zaplatila súdny poplatok 13. septembra 1996.

Žalovaná A. Č. sa k žalobe vyjadrila v podaní z 10. septembra 1996 doručenom okresnému súdu 13. septembra 1996. Žalovaná A. N. sa k žalobe vyjadrila v podaní z 5. septembra 1996 doručenom okresnému súdu 12. septembra 1996.

Vo veci konajúci sudca dal 11. novembra 1996 pokyn súdnej kancelárii zistiť číslo dedičského konania po poručiťke M. O., osobu povereného súdneho komisára a stav dedičského konania. Pracovníčka súdnej kancelárie zistila žiadané informácie 11. novembra 1996, o čom spísala úradný záznam. Pretože dedičské konanie po poručiťke nebolo právoplatne skončené (vo veci bolo podané odvolanie), konajúci sudca dal 11. decembra 1996 ďalší pokyn súdnej kancelárii, aby v prípade právoplatného skončenia dedičského konania alebo vrátenia spisového materiálu sp. zn. D 745/95 z Krajského súdu v Košiciach pripojila uvedený spis alebo urobila o zistených skutočnostiach úradný záznam. Pracovníčka súdnej kancelárie v ten istý deň zistila, že spis D 745/95 bol začiatkom decembra 1996 zaslaný Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní a doposiaľ sa nevrátil, o čom spísala úradný záznam.

Obdobným spôsobom okresný súd preveroval, či sa spis sp. zn. D 745/95 vrátil z Krajského súdu v Košiciach aj 17. februára 1997, 22. apríla 1997, 25. júna 1997 a 11. septembra 1997, kedy okresný súd zistil, že spisový materiál vo veci sp. zn. D 745/95 bol Krajským súdom v Košiciach vrátený 5. septembra 1997. Sudca dal 16. septembra 1997 kancelárii pokyn, aby preverila možnosť pripojiť spis D 745/95. Pracovníčka kancelárie zistila, že v uvedenej veci sa stále koná (Krajský súd v Košiciach vrátil vec na ďalšie konanie).

Obdobným spôsobom súd preveroval, či nedošlo ku skončeniu dedičského konania 26. novembra 1997, 29. januára 1998, 5. februára 1998, 15. apríla a 30. apríla 1998, 6. júla 1998, 28. septembra 1998, 27. novembra 1998, 11. februára 1999, 12. mája 1999, 22. júna 1999, 23. septembra 1999, 6. decembra 1999 a 10. januára 2001.

Podaním z 30. januára 2001 sťažovateľka doplnila svoju žalobu.

Stav dedičského konania sp. zn. D 745/95 zisťoval okresný súd následne aj 24. apríla 2001, 20. augusta 2001, 26. apríla 2002 a 4. septembra 2002.

Priebeh konania vedeného pod sp. zn. 7 C 768/99

Žalobou z 3. augusta 1999 doručenu okresnému súdu 5. augusta 1999 sa sťažovateľka a jej manžel podľa § 80 písm. c) OSP domáhali určenia, že investície v hodnote 103 000 Kčs vynaložené na rekonštrukciu, opravy a údržbu rodinného domu postaveného v obci J., k. ú. J., nie sú súčasťou dedičstva po poručiťke M. O., ktorá bola vlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti. Sťažovateľka a jej manžel podali žalobu proti zákonným dedičkám poručiťky, ktorá zomrela bez zanechania závetu.

Okresný súd vyzval 28. októbra 1999 žalobcov (sťažovateľku a jej manžela) na zaplatenie súdneho poplatku a zaslal kópie žaloby na vyjadrenie žalovaným (v lehote 8 dní).

Žalovaná A. Č. sa vyjadrila k žalobe v podaní doručenom okresnému súdu 16. novembra 1999.

Po zaplatení súdneho poplatku žalobcami vytýčil 30. novembra 1999 okresný súd pojednávanie na 13. december 1999.

Okresný súd pojednával vo veci 13. decembra 1999. Po vypočutí žalobcov a splnomocneného zástupcu žalovanej v prvom rade pojednávanie odročil na neurčito „za účelom návrhov oboch zúčastnených strán na ďalšie dokazovanie“.

Na pojednávaní sťažovateľka predložila aj písomné vyjadrenie k veci a fotokópie niekoľkých dokladov. Svoju výpoveď z pojednávania doplnila aj zaslaním ďalších fotokópií listín, týkajúcich sa veci, a to v prílohe podania zo 14. decembra 1999.

Pokynom súdnej kancelárie z 11. januára 2000 žiadala vo veci konajúca sudkyňa predložiť spis sp. zn. 4 C 720/96.

Podaním zo 16. apríla 2000 upovedomila sťažovateľka okresný súd, že žalovaná v druhom rade vo veci sp. zn. 7 C 768/99 (A. Č. - matka sťažovateľky) zomrela a navrhla, aby súd pribral do konania jej právnych nástupcov (súrodencov sťažovateľky). Žiadala taktiež o čo najrýchlejšie rozhodnutie vo veci vzhľadom na to, že pred jej právoplatným ukončením nemožno pokračovať, resp. právoplatne skončiť dedičské konanie po A. Č. Písomným podaním zo 6. júla 2000 urgovala sťažovateľka vytýčenie termínu pojednávania a rozhodnutie vo veci.

Uznesením okresného súdu č. k. 7 C 768/99-42 z 20. decembra 2000 (právoplatné 28. decembra 2000) bola vec vedená pod sp. zn. 7 C 768/99 spojená na ďalšie konanie s vecou vedenou na tomto súde pod sp. zn. 4 C 720/96. Sudkyňa dala 2. januára 2001 pokyn súdnej kancelárii na vylúčenie spisu z registra „C“ a jeho pripojenie k spisu sp. zn. 4 C 720/96.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu.

2. Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95

a) Predmetom posúdenia je dedičské konanie, ktoré sa osobitne nelíši od obdobných konaní tohto druhu. Z vyjadrení sťažovateľky, okresného súdu ani z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Pokiaľ ide o zistenie rozsahu a hodnoty dedičstva, poukazuje ústavný súd v kontexte vyššie uvedeného záveru na ustanovenie § 175k ods. 3 OSP, podľa ktorého ak sú aktíva alebo pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku sa na ne neprihliada.

b) Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania bolo podľa hodnotenia ústavného súdu aktívne. Sťažovateľka poskytovala okresnému súdu aj súdnym komisárom potrebnú súčinnosť.

Na druhej strane, faktický vplyv na celkovú dĺžku posudzovaného konania malo nepochybne aj vznesenie troch námietok zaujatosti súdnych komisárov, resp. sudcov okresného súdu zo strany účastníčok konania.

Obdobie, o ktoré sa predĺži konanie v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania, nemožno v zásade považovať za zbytočné prietahy v danom konaní (napr. II. ÚS 41/97, I. ÚS 51/01, I. ÚS 15/02). Efektívny a rýchly postup v súdnom konaní je však v takých prípadoch podmienený (okrem iného) aj tým, aby účastníkom konania využité

procesné prostriedky, ako aj spôsob ich uplatnenia zodpovedali účelu, ktorý účastník konania ich využitím sleduje.

Vznesenie námietky zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu bez bližšieho zdôvodnenia namietanej zaujatosti ich osôb (v podstate z dôvodu nespokojnosti sťažovateľky s dĺžkou konania a postupu v ňom) nepovažoval ústavný súd za adekvátne prostriedok ochrany sťažovateľkou proklamovaného záujmu na urýchlennom dokončení dedičského konania.

Za predĺženie konania v období od 6. mája 2002 do 30. októbra 2002, ktoré si vyžiadalo rozhodovanie o námietke zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu vznesenej sťažovateľkou, nenesie preto zodpovednosť okresný súd, s výnimkou obdobia od 25. júna 2002 do 27. augusta 2002 (cca dva mesiace) potrebného na nápravu pochybenia v postupe okresného súdu, ktorý predložil spis Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o námietke zaujatosti bez toho, aby vyzval sťažovateľku na jej zdôvodnenie, kvôli čomu mu bol spis Krajským súdom v Košiciach vrátený ako „predčasne predložený“ s pokynom, aby okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie svojho podania.

c) Spomenuté obdobie dvoch mesiacov preto možno kvalifikovať ako zbytočné prietahy v konaní spôsobené nesprávnym postupom orgánu štátu (II. ÚS 61/98, III. ÚS 58/02).

Pri skúmaní tretieho z kritérií posudzovaných ústavným súdom v prípadoch namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa ústavný súd zaoberal aj postupom súdnych komisárov v uvedenej dedičskej veci.

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00).

Uvedený záver napokon jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 38 OSP. Podľa prvej vety odseku 1 citovaného ustanovenia môže súd poveriť notára, aby ako súdny komisár prejednal dedičstvo, a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca, vydal osvedčenie o dedičstve. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia úkony notára podľa ods. 1 sa považujú za úkony súdu. Zodpovednosť všeobecného súdu za efektívny postup súdneho komisára v dedičskom konaní vyplýva aj z ustanovenia § 175zb ods. 1 OSP, podľa ktorého súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prietahy v súdnom konaní. Súd potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce.

V postupe notárov poverovaných postupne okresným súdom vykonaním potrebných úkonov v uvedenej dedičskej veci možno zistiť viacero období, keď sa v konaní nepokračovalo bez toho, aby tomu bránila zákonná prekážka.

Notár JUDr. I. C. bol ako súdny komisár v posudzovanom dedičskom konaní nečinný od 20. júla 1995, po prvom predbežnom vyšetrení o stave dedičstva a potenciálnych dedičoch, do 24. januára 1996, keď sa so žiadosťou o poskytnutie potrebných podkladov v uvedenej veci obrátil na Katastrálny úrad, správu katastra v S. N. V. (cca 6 mesiacov), a od 23. júna 1998, keď mu po vykonaní znaleckého dokazovania bol okresným súdom postúpený spis na ďalšie konanie, do 10. marca 1999, keď vykonal vo veci prvý úkon od obdržania spisu (cca 8 a pol mesiaca).

Notárka JUDr. M. V. bola prejednaním dedičstva ako súdna komisárka poverená 8. októbra 1999. Okresný súd jej uložil podať návrh na konečné rozhodnutie vo veci v lehote 6 mesiacov (do apríla 2000). Súdna komisárka uskutočnila prvý úkon vo veci až 10. januára 2001 (cca po roku a troch mesiacoch od poverenia okresným súdom) a v období od 11. mája 2001 do 16. októbra 2001 (cca 5 mesiacov) bola bez relevantného dôvodu vo veci opäť nečinná.

Uvedené obdobia nečinnosti súdnych komisárov, za ktoré nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť okresný súd (spolu dva roky a desať a pol mesiaca) mali výrazný

vplyv na doterajšiu dĺžku konania, preto ich nemožno považovať vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za akceptovateľné ani za súladné s požiadavkami čl. 6 ods. 1 dohovoru upravujúceho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote (I. ÚS 15/02).

3. Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 768/99

a) Predmetom konania je žaloba sťažovateľky a jej manžela podľa § 80 písm. c) OSP, ktorou sa domáhajú určenia, že investície v hodnote 103 000 Kčs vynaložené na rekonštrukciu, opravy a údržbu rodinného domu patriaceho pôvodne porúčiteľke M. O., nepatria do dedičstva po menovanej prerokovávaného v dedičskom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95.

Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti odôvodňujúce záver o právnej alebo faktickej zložitosti uvedeného konania.

b) Ústavný súd konštatuje, že ani správanie sťažovateľky v uvedenom konaní neovplyvnilo jeho dĺžku tak, aby jej bolo možné pričítať podiel na stave, v ktorom sa jej vec v súčasnosti nachádza.

c) Postup okresného súdu v konaní sp. zn. 7 C 768/99 v období od 5. augusta 1999, keď bola podaná žaloba, do 13. decembra 1999, keď okresný súd vo veci pojednával, plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky (rozhodnutiu vo veci). Od 13. decembra 1999 do 20. decembra 2000, teda viac ako rok, bol však okresný súd v uvedenej veci nečinný s výnimkou jediného procesného úkonu z 11. januára 2000, keď zákonná sudkyňa žiadala predložiť spis okresnému súdu vo veci sp. zn. 4 C 720/96.

Postupu okresného súdu v uvedenom období, resp. obdobiach (od 13. decembra 1999 do 11. januára 2000 a od 11. januára 2000 do 20. decembra 2000, keď okresný súd rozhodol o spojení uvedenej veci na spoločné konanie s právnou vecou vedenou pod sp. zn. 4 C 720/96) nebránila podľa názoru ústavného súdu žiadna zákonná prekážka.

Predmetom konania bola určovacia žaloba sťažovateľky a jej manžela, ktorou sa domáhali určenia, že určité majetkové hodnoty nepatria do dedičstva prerokovávaného v dedičskom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95.

Naliehavý právny záujem na takomto rozhodnutí okresného súdu sťažovateľka a jej manžel odôvodňovali neistotou svojho právneho postavenia vzhľadom na spornosť sťažovateľkou uplatnenej pohľadávky týkajúcej sa uvedených majetkových hodnôt v dedičskom konaní sp. zn. D 745/95. Účelom podanej žaloby bolo teda riešenie predbežnej otázky v uvedenom dedičskom konaní týkajúcej sa rozsahu, resp. hodnoty dedičstva po poručiťke M. O.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti neexistoval podľa názoru ústavného súdu zákonný dôvod, ktorý by bránil okresnému súdu postupovať v konaní, a po posúdení, či existuje naliehavý právny záujem žalobcov na určovacom výroku rozhodnutia okresného súdu, vo veci rozhodnúť ešte pred skončením dedičského konania.

Ústavný súd preto dobu približne jedného roka, po ktorú bol okresný súd v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 7 C 768/99 nečinný, posúdil ako zbytočné prietahy v konaní zavinené okresným súdom, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a k porušeniu jej práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote.

4. Ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 4 C 720/96

a) V uvedenom konaní sa sťažovateľka žalobou na plnenie domáhala uspokojenia svojej pohľadávky z titulu investícií, ktoré mala zo svojho majetku vynaložiť na rekonštrukciu rodinného domu, na ktorý ako súčasť majetku poručiťky M. O. uplatňovali svoje dedičské právo v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 745/95 žalované.

Posúdenie vecnej pasívnej legitímácie žalovaných v uvedenej veci závisí od riešenia predbežnej otázky, či žalovaným svedčí dedičské právo po poručiťke M. O. a ak áno,

v akej výške dedičstvo nadobudli (§ 470 - § 472 Občianskeho zákonníka). Riešenie tejto predbežnej otázky je predmetom dedičského konania sp. zn. D 745/95, ktoré doposiaľ nebolo právoplatne skončené. Táto skutočnosť môže mať nepochybne vplyv na celkovú dĺžku posudzovaného konania. Ústavný súd preto prihliadal na túto skutočnosť pri posudzovaní postupu okresného súdu v uvedenom konaní. Iné skutočnosti týkajúce sa právnej alebo faktickej zložitosti veci, ktoré by mohli ovplyvniť dĺžku posudzovaného konania (vzhľadom na štádium, v ktorom sa nachádza), ústavný súd nezistil.

b) Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v uvedenom konaní k zbytočným priet'ahom.

c) Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd hodnotil, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Okresný súd po napadnutí žaloby 5. augusta 1996 vykonal vo veci prvotné úkony (v priebehu mesiacov august a september 1996) a 11. novembra 1996 zisťoval relevantné údaje, týkajúce sa dedičského konania sp. zn. D 745/95, od výsledku ktorého záviselo rozhodnutie v merite veci. Od tohto dátumu okresný súd pravidelne priebežne zisťoval stav uvedeného dedičského konania, pričom medzi jeho jednotlivými úkonmi ústavný súd nezistil dlhšie obdobia nečinnosti.

Ústavný súd preto, aj napriek tomu, že obsah súdnych spisov a skutkové zistenia ústavného súdu nepotvrdili tvrdenie predsedu okresného súdu o prerušení konania sp. zn. 4 C 720/96 do skončenia dedičskej veci, považuje postup okresného súdu v uvedenom konaní do 28. decembra 2000 z hľadiska ochrany práv sťažovateľky zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru za akceptovateľný.

Dňa 28. decembra 2000 však nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 768/99-42 z 20. decembra 2000, ktorým bola vec vedená pod sp. zn. 7 C 768/99

spojená na ďalšie konanie práve s vecou sp. zn. 4 C 720/96, pričom spoločné konanie sa malo viesť pod touto spisovou značkou.

Ústavný súd v bode 3 časti III odôvodnenia tohto nálezu zdôvodnil svoj záver, že nečinnosť okresného súdu v konaní o určovacej žalobe sťažovateľky a jej manžela, ktorou sa domáhali určenia majetkových hodnôt nepatriacich do dedičstva po poručiťke M. O., porušuje základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote súdom. Na uvedené dôvody nemohlo mať v konečnom dôsledku vplyv ani spojenie veci sp. zn. 7 C 768/99 a sp. zn. 4 C 720/96 na spoločné konanie.

Dobu nečinnosti okresného súdu v tejto časti spoločného konania vedeného pod sp. zn. 4 C 720/96 po 28. decembri 2000 až do rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom (viac ako dva roky a dva mesiace) posúdil preto ústavný súd ako zbytočné prietahy v uvedenom konaní, ktoré mali za následok porušenie označených práv sťažovateľky zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil porušenie základných práv sťažovateľky vo všetkých troch posudzovaných konaniach predovšetkým v dôsledku nečinnosti odporcu, a preto mu nariadil v prebiehajúcich súdnych konaniach sp. zn. D 745/95 a 4 C 720/96 konať v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorých len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (§ 100 ods. 1), pričom v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná (§ 6).

6. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 150 000 Sk z dôvodu, že v dôsledku zbytočných prietáhov v uvedených

konaniach sa dlhodobo ocitá v stave právnej neistoty. Z majetku svojej rodiny vynaložila značné náklady na udržiavanie pozostalosti (najmä rodinného domu) a uplatňovanie svojich dedičských práv. Kvôli neriešeniu veci je dlhodobo psychicky frustrovaná a má vážne nezhody v rodine a v obci, kde žije. Tento stav vedie k zníženiu kvality jej zdravia a života.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadost'účinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Významnou súčasťou zadost'účinenia sťažovateľky je už samotné deklarovanie porušenia jej práv, ako aj príkaz ústavného súdu okresnému súdu, aby v konaniach sp. zn. D 745/95 a 4 C 720/96 ďalej konal bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na to, že porušenie základných práv sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie, ako aj jeho príkaz okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu konania postupoval bez zbytočných priet'ahov, nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sumu 70 000 Sk. Táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní (viac ako tri roky v konaní sp. zn. D 745/95, jeden rok v konaní sp. zn. 7 C 768/99 a dva roky a dva mesiace v konaní sp. zn. 4 C 720/96) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku

obáv o ochranu jej vlastníckych práv. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrh na finančné zadost'učinenie zamietol.

Ústavný súd pripomína, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia nie je prípadná náhrada majetkovej škody.

7. Sťažovateľka žiadala prostredníctvom právneho zástupcu priznať náhradu trov konania vo výške trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 163/2002 Z. z. za tri hlavné právne úkony a trikrát hodnotu režijného paušálu v celkovej výške 12 370 Sk.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je odôvodnená aplikácia ustanovenia § 36 ods. 2 citovaného zákona, preto do úvahy prichádza priznanie náhrady trov právneho zastúpenia podľa § 13 ods. 8 prvej vety vyhlášky č. 163/2002 Z. z. vzhľadom na to, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 12 370 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto uložil okresnému súdu povinnosť zaplatiť ju na účet právneho zástupcu v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu (obdobne napr. aj III. ÚS 116/02, III. ÚS 133/02 a III. ÚS 201/02).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2003

